

Asia: VN/5386/2020

Lausuntopyyntö ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiseksi tavoitteiksi

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset tavoitteet

Ovatko strategiset tavoitteet kokonaisuutena realistisia ja ovatko ne vaikuttavia?

Lähtökohtaisesti avoimen datan lisääminen on tervetullut uudistus. Liian pitkään ja liian usein Suomessa on käytetty esimerkiksi yksilön tietosuojaan tai lainsäätöön liittyviä tekosyitä, kun tietoa ei ole julkaistu niin laajasti kuin olisi käytännössä mahdollista. Isoja tietoaaineistoja ja -varantoja on pidetty piilossa, vaikka niitä olisi voitu hyödyntää eri tavoin suomalaisen yhteiskunnan kehittämisessä. Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset tavoitteet on laadittu laajalla asiantuntemuksella ja niiden toteuttaminen on realistista. Välittömät vaikutukset tulevat olemaan myönteisiä, mikä näkyy muun muassa monipuolisempuna tutkimuksena ja lisääntyneinä innovaatioita. Vaikuttavuutta voi arvioida vasta vuosien päästä.

Tavoite julkisten tietovarantojen avaamisen taustalla hallinnon avoimuuden ja kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi on kannatettava. Kuten esityksessä todetaan, vahvistaa avoin tieto kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan toiminnan seuraamista ja siihen osallistumista sekä yksilön omaa päätöksentekoa.

Teema 1: Ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö

Ovatko teeman 1 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen liittyvien lakien ja periaatteiden yhdenmukaistaminen luo yhteiset pelisäännöt, jotka helpottavat myös kaupunkien toimintaa. Valtakunnallinen ohjaus ja koordinaatio on suotavaa, mutta liiallista kontrollia ja byrokratiaa tulee välttää.

Porin kaupungin näkökulmasta esityksen mukainen tiedon hyödyntämisen ja avaamisen koordinointi valtakunnallisesti on kuitenkin jollakin tasolla välttämätöntä tavoitteiden saavuttamiseksi. Tällöin on mahdollista ylläpitää ajantasaista kokonaiskuvausta, sekä välttyä päällekkäisen työn tekemiseltä. Valtion tulisi tukea tavoitteiden saavuttamista myös lisäresurssien muodossa. Nykyisellään

kaupungilla ei ole osoittaa esityksen mukaisiin tavoitteisiin pääsemiseksi tarvittavia kehitysresursseja.

Teema 2: Strategia ja toiminta

Ovatko teeman 2 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Asiakslähtöisyys ja toiminnan vaikuttavuus ovat oikeat lähtökohdat tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle. Paikallistasolla on valmius kehittää toimintaa systemaattisesti.

Organisaatioiden vastuulla on tunnistaa ja kuvata asiakastarpeet sekä niiden toteuttamiseksi tarvittava tieto. Tätä työtä on Porin kaupungissa tehty jo pitkään esimerkiksi palveluprosesseja kuvaamalla. Asiakslähtöiset ja digitaalisuutta hyödyntävät toiminnan periaatteet ovat kirjattuina myös kaupungin strategiaan. Tavoitteen selkeä nimeäminen osaksi strategiaa on lähtökohta jokaiselle organisaatiolle tietovarantojen avaamisen mahdollistamiseksi.

Teema 3: Tiedon hallinta

Ovatko teeman 3 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Tiedon löydettävyyden ja saavutettavuuden ovat elintärkeitä uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaiken julkisen tiedon löytäminen yhdestä paikasta on varmasti vielä pitkään haasteellista, mutta ajan myötä kaikki julkiset organisaatiot oppivat käyttämään yhteistä tietoaalustaa. Tulevaan kaikille yhteiseen tietoaalustaan/palveluun tulee sijoittumaan niin valtava määrä dataa ja kerättyä tietoa, että sen käytettävyys on ehkä koko uudistuksen merkittävin kulmakivi.

Esityksen tiedon hallintaa koskevat tavoitteet tietoympäristöjen tunnistamisesta ja kuvaamisesta ovat yleisesti hyvin perusteltuja. Monilta osin esitetyt tavoitteet täyttyvät kunnissa tiedonhallintalain edellyttämän tiedonhallintamallin pohjalta. Tämän lisäksi syntyvää asiakirja-aineistoa on kuvattu prosessitasolla tiedonohjaussuunnitelmiin.

Teema 4: Mahdollistajat

Ovatko teeman 4 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen vaativat resursointia. Toisaalta voidaan arvioida, ettei verorahoilla kustannettujen tilastotietojen hintalappu käytännössä ole suurempi uudistuksen jälkeen. Yhteisillä, avoimilla kehitysympäristöillä sekä rajapinnoilla on mahdollista edistää tietovarantojen avaamista ja hillitä kehityskustannuksia.

Pajunen Merita
Porin kaupunki - Kaupunginhallitus 19.4.2021 294 §

